

ЈЕДНА МОЛБА ВЕЛИЧАНА ИЗ 1864. ФРАНЦУСКОМ КОНСУЛУ У СКАДРУ

Још од почетка свог рада француски консулат у Скадру се врло живо интересовао о Васојевићима и са њима је одржавао сталне контакте. Ови су му се у разним приликама обраћали, молећи за заштиту и помоћ. То су урадили и 1864. године, молећи га за новчану помоћ, како би могли одржавати школу у селу званом Велика. У исто вријеме су молили за помоћ како би избавили двије робиње, које су Турци били одвели. Молба гласи:

„Од општине велике у нахи Гусинској. Одправисмо у Скадар на ваше високородие Милостиви господине Виет наше пуномоћнике Радуна Вукашинова са нашим учитељем Стеваном Михаиловићем и молимо ваше високородие за некакву помоћ ер смо оградиле у нашем селу школу од четири разреда на наш сопствени харач. Остали јесмо само материјално дужни 976 гроша зато вас покорно молимо да бисте изволили нама помоћ дати да можемо ту школу издржавати да бисте од нашег високог правитељства цара француског Наполеона израдити помоћ у новцу да лакше можемо децу нашу васпитати и просвештавати. Такођер вас молимо и то покорно да нам помогете ослободити два роба кое су нам узели Арнаути из Буњана близу Ђаковице за кое имамо платити 4.000 гроша. Будући смо већ били два роба за 4.500 гроша изкупили осиромашили смо и зато молимо покорно да бисте изволили смилovati се над нама и нама помогли или јаким упливом в. . . Франције или да нами помогете овде цара смилovati да можемо наша два роба извадити и у наше село довести. Зато ваше високородие јошт један пут молимо и вашу руку целивамо да бисте обрнули главу и за нашу школу као да бисте помогли извадити наша два роба из турски руку у здравље нашега великога цара француског Наполеона.

За ваше поверовање притисли смо и мур наше општине Велике.

М. П.

Високородноме господину консулу од велике Франције Г. Виету у Скадру

У Велику
12 октобар
године 1864.

Кођобаше
+ Ристо Гоиковић
+ Вукашин Вучетић¹

Чим га је примио, Вијет је оригинал ове молбе са италијанским преводом доставио своје министарству спољних послова са следећим попатним писмом, у коме топло препоручује молбу Величана:

¹ АМАЕ, Turquie, Scutari 1864, fol. 274.

„Хришћани, источног ритуала из Гусиња (Васојевићи) увијек су тражили помоћ у интервенцији скадарског консулата да би поткријепили њихова права код отоманских власти и Г. Екар им је у многим ситуацијама пружио знатне услуге.

Мада сиромашни, они су хтјели да подигну у њиховом главном селу једну школу којом би управљао један млади интелегентни човјек, али пошто жртве које су себи наметнули нијесу уопште довољне да покрију трошкове које захтијева изградња ове школе, они су ми се обратили писмом, које имам част да у прилогу доставим Вашој Екселенцији заједно са једним преводом на италијански језик и којим они сигналишу један дефицит од око 300 франака, које они моле од дарезљивости царске владе.

Потписници писма у исто вријеме скрећу пажњу Ваше Екселенције на двије хришћанке које су отете има већ неко вријеме од горштака муслимана из околине Таковице и чији је откуп од ових био фиксиран на четири хиљаде пиастера које Гусињани (мисли се на Величане — Д. В.) нијесу у стању да исплате.

Ако Ваша Екселенција удостоји њихову молбу, коју узимам слободу да препоручим свој њеној наклоности, ја сам убијеђен да са једном помоћу од хиљаду франака изградња школе ће бити исплаћена (soldée) и двије жртве насиља бандита, који станују у призренском пашалуку, биће откупљене.

Име цареве и наше земље су врло дубоко поштована од Васојевића хришћана који више воле да се обрате нама него Сили која исповиједа исту религију као и они“.²

Ова молба Величана је наишла на извјестан одјек код француске владе. Истина, није нам познато да ли је француска влада пружила неку новчану помоћ за школу у Велици, али нам је познато да су код Порте предузети извјесни кораци чези са двије робиње о којима се говори у овој молби.

Др Димо Вујовић

ДВА ПОДАТКА О БОГОЉУБУ ПЕТРАНОВИЋУ

I

Гргур Јакшић и Војислав Ј. Вучковић у својој књизи „Спољна политика Србије за владе кнеза Милоша“ (Београд 1963), у одјелку „Покушај Србије да добије Босну и Херцеговину“, на страни 342. дају један погрешан податак. Говорећи о Гарашаниновим повјереницима у Босни, додају: „Али, у овом последњем, — (Сарајевском одбору — Н. К.) већ после неколико месеци појавило се неслагање међу члановима. Богољуб Петра-

² Исто, fol. 273/4, Скадар 3. новембра 1864.